

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **M. G.**, bývajúcej v L., zastúpenej JUDr. I. H., PhD., advokátom so sídlom v K., proti žalovanej **F.**, so sídlom v P., IČO: X., zastúpenej Advokátskou kanceláriou G., s.r.o. so sídlom v K., IČO: X., **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 10 C 156/2002, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 13. decembra 2012 sp. zn. 11 Co 46/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a.**

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanej do troch dní náhradu trov dovolacieho konania 453,54 € na účet Advokátskej kancelárie G., s.r.o. so sídlom v K., IČO: X..

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa v konaní domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť jej 405 167,60 Sk s príslušenstvom titulom náhrady škody spôsobenej na zdraví. Konkrétne sa domáhala zaplata sumu: 67 647,60 Sk ako náhrady straty na zárobku, 58 720 Sk ako náhrady vecnej škody spojenej so zakúpením plienok, 200 000 Sk ako náhrady výdavkov spojených so zakúpením doplnku k výžive a vitamínov, 28 000 Sk ako náhrady nákladov na hygienu a 50 000 Sk ako náhrady nákladov na dopravu do zdravotníckych zariadení. Zároveň žiadala zaviazat' žalovanú na zaplata sumy 1 350 000 Sk titulom 300-násobného zvýšenia odškodnenia za bolesť a tiež sumy 20 250 000 Sk titulom 300-násobného zvýšenia odškodnenia za s'áženie spoločenského uplatnenia. Opodstatnenosť žaloby odôvodňovala dôsledkami poškodenia jej zdravia žalovanou, zásahom do jej osobného a rodinného života a obmedzením jej práv a znížením ľudskej dôstojnosti.

Okresný súd Prešov rozsudkom z 8. apríla 2009 č.k. 10 C 156/2002-422 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyňi zvýšenú náhradu za s'áženie spoločenského uplatnenia vo výške

89 623,58 €, ďalej zvýšené bolestné v sume 3 734,32 € a náhradu vecnej škody vo výške 9 546 €. Toto rozhodnutie nadobudlo 16. mája 2009 právoplatnosť čo do sumy 11 202,95 € titulom zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, ďalej sumy 373,43 € titulom zvýšenia bolestného a sumy 9 546 € titulom náhrady vecnej škody. V prevyšujúcej časti bol predmetný rozsudok zrušený rozhodnutím odvolacieho súdu a vec bola vrátená na ďalšie konanie.

Okresný súd Prešov potom rozsudkom z 15. decembra 2010 č.k. 10 C 156/2002-647 zamietol žalobu o zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, o zvýšenie bolestného a o náhradu vecnej škody; žalovanú zaviazal nahradiť trovy konania žalobkyni vo výške 3 059,44 € a štátu vo výške 1 718,11 €. V odôvodnení uviedol, že žalobkyňa bola prijatá do starostlivosti žalovanej v súvislosti s pôrodom jej dieťaťa. V dôsledku poškodenia jej zdravia žalovanou trpí syndrómom krátkeho čreva, inkontinenciou stolice, má problémy so žalúdkom, je slabá, malátna, odkázaná na používanie plienok, užívanie enterálnej výživy, praská jej koža, má rôzne vyrážky. Poškodenie zdravia zvýšilo nároky na osobnú hygienu a požívanie hygienických prípravkov, sťažilo jej zapojenie sa do športového a kultúrneho života. Nemôže vykonávať ťažšie práce ani náročnejšie fyzické aktivity. Zdravotné problémy sa prejavili aj v jej intímnom živote a v psychickej oblasti. Pravidelne navštevuje obvodného lekára a ambulanciu gastroenterologickú, urologickú, ortopedickú, nefrologickú a psychiatrickú. Pri návštevách lekára je odkázaná na odvoz autom. Súd prvého stupňa poukázal na to, že rozsudkom z 8. apríla 2009 č.k. 10 C 156/2002-422 priznal žalobkyni sumu 67 647,60 Sk ako náhradu za stratu na zárobku a v tejto časti už nadobudol rozsudok právoplatnosť; rozhodnuté už bolo aj o výdavkoch na osobnú hygienu vo výške 28 800 Sk. Pokiaľ žalobkyňa žiadala zaplatiť sumu 58 720 Sk (náhrada výdavkov na nákup plienok), súd jej priznal 35 136 Sk, preto ostala predmetom ďalšieho konania len suma predstavujúca rozdiel. Žalobkyňou uplatnené náklady na nákup vitamínových prostriedkov vo výške 200 000 Sk jej boli zohľadnené vo výške 108 000 Sk. Pri nákladoch na dopravu, ktoré boli uplatnené vo výške 50 000 Sk, bola žalobkyni priznaná suma 48 000 Sk, aj tu bol rozdiel medzi týmito položkami predmetom konania. Súd prvého stupňa titulom náhrady vecnej škody konal o sume 117 584 Sk (405 167,60 Sk – 287 583,60 Sk). Ďalej predmetom konania bolo posúdenie zvýšenia sťaženého spoločenského uplatnenia nad sumu 11 202,95 € a zvýšenie bolestného nad sumu 373,43 €. Žalovaná s výnimkou tej časti nárokov žalobkyne, u ktorých rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, vznesla námietku premlčania – poukázala na to, že žaloba bola podaná v roku 2002, avšak skutok, z ktorého

žalobkyňa vyvodzuje svoje právo na náhradu škody, sa stal v roku 1997. Súd dospel k záveru, že námietka premlčania je v celom rozsahu dôvodná. Citoval ustanovenia § 106 ods. 1 a 2, § 442 ods. 1, § 444 a § 446 Občianskeho zákonníka a konštatoval, že odškodňovanie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia v čase vzniku škody upravovala vyhláška č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Podľa § 6 ods. 1 tejto vyhlášky sa pri odškodňovaní vychádza zo základného počtu bodov, ktorým bolo toto sťaženie ohodnotené v lekárskom posudku. Poukázal na to, že pri premlčaní práva na náhradu škody je zákonom stanovená premlčacia doba subjektívna a objektívna. Subjektívna premlčacia doba je dvojročná a začína plynúť, keď sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za škodu zodpovedá. V danom prípade mal súd za to, že ku škode na zdraví žalobkyne došlo najneskôr 13. mája 1998 po vykonaní tretej operácie, ktorou boli reparované následky predchádzajúcich operácií žalobkyne. Premlčacia doba pri náhrade škody na zdraví nezačína plynúť od vydania lekárskeho posudku s bodovým ohodnotením bolestného alebo sťaženia spoločenského uplatnenia, ale od vtedy, keď poškodený mohol prvýkrát požiadať o bodové ohodnotenie. Žalobkyňa podala 20. augusta 1999 podnet na vyšetrovanie trestného činu, ku ktorému malo dôjsť neposkytnutím dostatočnej odbornej starostlivosti. Súd prvého stupňa vychádzal z názoru, že počas prebiehajúceho vyšetrovania premlčacia doba neplynula, lebo bola prerušená. Toto obdobie trvalo 3 mesiace a 13 dní, preto po jeho započítaní premlčacia doba uplynula 26. augusta 2001 (bez podania tohto podnetu na trestné stíhanie by bola uplynula 13. mája 2001). Žaloba bola ale podaná až 8. júla 2002, teda po márnom uplynutí premlčacej doby, pokiaľ sa týka nároku na zvýšenie bolestného a zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. To isté ale platí aj pre požadované odškodnenie psychickej ujmy. So zreteľom na uvedené zamietol žalobu v časti týkajúcej sa zvýšenia bolestného, náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a tiež náhrady vecnej škody, ktorá zostala predmetom konania. V ďalšom uviedol, že žalobkyňa uplatnila právo na zaplatenie vecnej škody titulom nákupu plienok vo výške 58 720 Sk za 48 mesiacov. Mesačne tieto náklady vychádzajú na sumu 1 223 Sk. Pri posudzovaní premlčania treba vziať na zreteľ, že premlčaniu podliehajú samostatne jednotlivé plnenia. V danom prípade došlo k premlčaniu za obdobie pred 8. júlom 2000. Pokiaľ žalobkyňa uplatnila právo na náhradu vecných nákladov za nákup plienok a vitamínov za obdobie 4 roky pred podaním žaloby, je polovica týchto práv premlčaná. Vzhľadom na to, že súd jej už právoplatne priznal náhradu týchto vecných nárokov v rozsahu viac ako jednej polovice, v prevyšujúcej časti, ktorá zostala predmetom tohto konania, je jej žalobou uplatnené právo na zaplatenie vecnej škody tiež premlčané. O povinnosti žalovanej nahradiť trovy štátu rozhodol súd prvého stupňa podľa § 148

ods. 1 O.s.p. a o jej povinnosti nahradiť trovy konania žalobkyni podľa § 142 ods. 2 O.s.p. Okresný súd Prešov opravným uznesením zo 14. marca 2012 č. k. 10 C 156/2002-704 opravil svoj rozsudok z 15. decembra 2010 č.k. 10 C 156/2002-647 v prvom výroku tak, že tento po slovách sťaženia spoločenského uplatnenia dopĺňa slovami: „vo výške 1 608 084,60 €“, a v druhom výroku tak, že tento po slovách zvýšenie bolestného dopĺňa slovami: „vo výške 136 426,57 €“.

Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Prešove rozsudkom z 13. decembra 2012 sp. zn. 11 Co 46/2012 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovanou. Žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že vec prejednal podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v medziach, v ktorých sa žalobkyňa domáhala jej preskúmania a dospel k záveru, že jej odvolanie nie je dôvodné. Súd prvého stupňa správne žalobu zamietol z dôvodu premlčania žalobou uplatnených práv, a to tak čo do mimoriadneho zvýšenia bolestného a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj čo do náhrady vecnej škody. Nesprávny je ale právny názor súdu prvého stupňa, že došlo k prerušeniu premlčacej doby počas vyšetrovania trestného činu. Podľa názoru odvolacieho súdu začiatok plynutia premlčacej doby v prípade bolestného treba stanoviť na deň 13. mája 1998, kedy bol vykonaný posledný operačný úkon, a v prípade sťaženia spoločenského uplatnenia na deň 13. mája 1999. Žalobou uplatnené práva na mimoriadne zvýšenie bolestného a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia boli premlčané po uplynutí dvojročnej lehoty (premlčacia doba pri bolestnom uplynula 13. mája 2000 a pri náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia 13. mája 2001). Žalobkyňa uplatnila nárok na mimoriadne zvýšenie bolestného a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia až podaním z 9. júna 2008. Dovtedy uplatnila len nárok na odškodnenie základného bodového ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia a bolestného. Nárok na odškodnenie mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia a bolestného sú pritom samostatné nároky, pri ktorých osobitne plynie premlčacia doba. Posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia bol vyhotovený 5. januára 2005 a žalobkyni bol doručený listom z 10. januára 2005. Žalobkyňa tento posudok založila do súdneho spisu 1. februára 2005; týmto dňom začala plynúť premlčacia doba čo do uplatnenia práva na mimoriadne zvýšenie bolestného a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Pokiaľ žalobkyňa doručila súdu 1. februára 2005 posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia, pričom už podala žalobu proti žalovanej (teda vedela, že žalovaná zodpovedá za jej vzniknutú škodu), týmto

dňom jej začala plynúť premlčacia doba, ktorá uplynula 1. februára 2007. Žalobkyňa ale právo na mimoriadne zvýšenie bolestného a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a bolestného uplatnila až 9. júna 2008, po uplynutí premlčacej doby. So zreteľom na to dospel odvolací súd k záveru o vecnej správnomosti odvolaním napadnutého rozsudku, preto ho podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil. Za správne označil tiež rozhodnutie o trovách konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným. V odvolacom konaní bola žalovaná úspešná, avšak odvolací súd jej z dôvodov hodných osobitného zreteľa nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (§ 150 O.s.p.).

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Uviedla, že v danom prípade jej postupom súdov bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Poukázala na rozhodnutie publikované v časopise *Zo súdnej praxe* pod č. 4/1997, ako aj na niektoré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), napríklad I. ÚS 115/02, I. ÚS 352/06, I. ÚS 114/08, I. ÚS 236/06, III. ÚS 72/2010 a vyslovila názor, že bolo zasiahnuté do jej práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) tým, že napadnuté rozhodnutie je arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a nepresvedčivé. Doslovne uviedla, že „namietaná príčina spočíva v opakovane nesprávnej právnej argumentácii Krajského súdu, ktorý vychádza z nesprávneho výkladu právnej normy upravujúcej začiatok plynutia premlčacej lehoty pri škode na zdraví v tomto konkrétnom prípade“. Podľa názoru dovolateľky „neuralgickým bodom sporu o premlčanie sa stala otázka: o aké informácie sa musí jednať aby sa zodpovednosť určitej osoby javila dostatočne pravdepodobnou“. Žalobkyňa v dovolaní vyslovila presvedčenie, že námietka žalovanej o premlčaní nie je opodstatnená a vôbec nemala byť zohľadnená aj preto, lebo sa prieči dobrým mravom. Odvolací súd sa však nijako nevysporiadal s argumentáciou žalobkyne, že vznesenie námietky premlčania žalovanou je v rozpore s dobrými mravmi. Rovnako sa „nevysporiadal s detailným právnym interpretačným rozborom, prečo nárok nemá byť premlčaný. Krajský súd jedine časť týchto argumentov opakoval a nakoniec predložil svoj jeden, ktorý už bol metodologicky vyvrátený“. Napokon sa odvolací súd „nevysporiadal s návrhom žalobkyne, aby v prípade vydania potvrdzujúceho rozsudku pripustil dovolanie z dôvodu právnej otázky zásadného významu“. Predmetnú argumentáciu doplnila žalobkyňa v prílohách dovolania, v ktorých zároveň podala vysvetlenie, na akom skutkovom a právnom základe dospela k svojmu názoru, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Žiadala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok buď l. zmenil tak, že žalobe vyhovie aj vo zvyšku a žalobkyni prizná

náhradu trov dovolacieho konania 18 816,99 €, alebo 2. zrušil, spolu s ním zrušil aj prvostupňový rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu vyslovila názor, že tento opravný prostriedok nie je v danom prípade procesne prípustný, lebo žalobkyni nebola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Základom dovolacej argumentácie je, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dôvody dovolania sú obdobné dôvodom uvedeným už v odvolaní žalobkyne a doplnené sú o námietku, že odvolací súd sa dostatočne nevyporiadal s otázkou rozporu námietky premlčania s dobrými mravmi. V ďalšom žalovaná spochybnila správnosť argumentácie žalobkyne, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnej interpretácii ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní a plynutí premlčacej doby. Z týchto dôvodov žiadala, aby procesne neprípustné dovolanie bolo odmietnuté a aby jej dovolací súd priznal náhradu trov dovolacieho konania 929,76 €.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

1. Slovenská republika je v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy právnym štátom. Jedným zo základných a ťažiskových princípov právneho štátu je princíp právnej istoty. Európsky súd pre ľudské práva vo svojich rozhodnutiach opakovane poukazuje na potrebu rešpektovania tohto princípu, a to osobitne vo vzťahu k súdnym rozhodnutiam, ktoré už nadobudli právoplatnosť a predstavujú *res iudicata*.

Princíp právnej istoty má na pamäti aj Občiansky súdny poriadok v ustanoveniach, ktorými upravuje podmienky prípustnosti dovolania. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno – v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených – napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (viď napríklad

rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

V súlade s povahou dovolacieho konania a dovolania tento mimoriadny opravný prostriedok nielenže nie je v Občianskom súdnom poriadku normatívne upravený ako „ďalšie odvolanie“, ale ani nesmie byť (účastníkmi konania ani súdmi) vnímaný ako „skryté odvolanie“. Vyplýva to aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, v zmysle ktorej prieskum právoplatných súdnych rozhodnutí musí rešpektovať princíp právnej istoty a podliehať určitým pravidlám.

2. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Vzhľadom na to, že podané dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku, ale takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd

nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné ani takému potvrdzujúcemu rozsudku súdu prvého stupňa, v ktorom súdu prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4, nemožno prípustnosť podaného dovolania vyvodit' z § 238 ods. 1 O.s.p., ani z § 238 ods. 3 O.s.p. Pre úplnosť treba uviesť, že dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Dovolanie žalobkyne by mohlo byť procesne prípustné, len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či v konaní nedošlo k niektorej z nich, vyplýva pre dovolací súd z § 242 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd sa z tohto dôvodu neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska § 238 O.s.p., ale skúmal, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nevyplýva.

3. Žalobkyňa tvrdí, že v danom prípade došlo zo strany odvolacieho súdu k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. „opakovane nesprávnou argumentáciou Krajského súdu, ktorý vychádza z nesprávneho výkladu právnej normy upravujúcej začiatok plynutia premlčacej lehoty pri škode na zdraví v tomto konkrétnom prípade“. K tomu je potrebné uviesť, že nesprávnosť interpretácie alebo aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka o premlčaní a plynutí premlčacej doby, je nesprávnosť, ktorá spadá do tej činnosti súdu, pri ktorej zo svojich skutkových zistení vyvodzuje právne závery, teda do činnosti, ktorá sa označuje právne posudzovanie veci. Takáto námietka sa z obsahového hľadiska netýka nesprávneho „postupu súdu“ (viď § 237 písm. f/ O.s.p.), teda procesnej činnosti súdu (procedúry pojednania veci), ale žalobkyňou tvrdeného nesprávneho právneho posúdenia veci.

Nesprávnym právnym posúdením veci sa účastníkovi neodníma možnosť pred súdom konať (viď tiež ďalej bod 5. tohto uznesenia). Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Najvyšší súd v rozhodnutí publikovanom pod R 125/1999 uviedol, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. nemožno extenzívne vykladať v súvislosti s postupom súdu vtedy, ak ide o faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Rovnako v uznesení z 11. júla 2012 sp. zn. 5 Cdo 201/2011 konštatoval, že „za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať rozhodnutie, ako výsledok vecnej rozhodovacej činnosti súdu“. V súlade s tým pod postupom súdu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. možno rozumieť len faktickú procesnú (ne)činnosť, teda procedúru pojednania veci, ktorá predchádza vydaniu konečného rozhodnutia a ktorá má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení

účastníka konania a zmarenie možnosti jeho aktívnej účasti na konaní (viď aj rozhodnutie najvyššieho súdu z 10. októbra 2012 sp. zn. 6 Cdo 90/2012, 91/2012). K tomu treba dodať, že ak „postupom súdu“ nie je samo rozhodnutie vo veci samej, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia – odôvodnenie rozhodnutia (jeho obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť, úplnosť), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol.

3.1. Dovolateľka v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe (pri inak správnom rozhodnutí) nemusí (ale) disponovať potrebnou ústavnoprávnou intenzitou smerujúcou k porušeniu označených práv (III. ÚS 228/06, I. ÚS 53/10, III. ÚS 99/08).

Vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. znamená vždy porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). To však neznačí, že by zároveň nevyhnutne platil aj opak, teda to, že každé porušenie práva na spravodlivý súdny proces dosahuje intenzitu (až) vady konania v zmysle § 237 O.s.p. Ústava neupravuje, aké dôsledky majú jednotlivé procesné nesprávnosti, ku ktorým v praxi dochádza v konaní pred súdmi, ani nestanovuje predpoklady ich nožnej nápravy v opravnom konaní. Bližšiu úpravu ústavne garantovaného práva na súdnu ochranu obsahuje Občiansky súdny poriadok, ktorý vo svojich ustanoveniach predpokladá aj možnosť vzniku určitých procesných pochybení súdu v občianskom súdnom konaní, a v nadväznosti na podstatu, význam a procesné dôsledky týchto pochybení upravuje aj predpoklady a podmienky, za ktorých možno v dovolacom konaní napraviť procesné nesprávnosti konania na súdoch nižších stupňov. Najzávažnejším procesným vadám konania, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p., pripisuje Občiansky súdny poriadok osobitný význam – vady tejto povahy považuje za okolnosť zakladajúcu prípustnosť dovolania (viď § 237 O.s.p.) a zároveň tiež za prípustný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.). Aj niektorým

ďalším procesným vadám konania nedosahujúcim stupeň závažnosti procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. pripisuje Občiansky súdny poriadok význam, avšak inej váhy. Iné vady, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci („iné vady“) považuje totiž – na rozdiel od procesných väd vymenovaných v § 237 O.s.p. – (len) za relevantný dovolací dôvod (viď § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pričom však vady tejto povahy prípustnosť dovolania nezakladajú.

Pri zvažovaní dôsledkov zistených procesných nesprávností treba mať vždy na zreteli, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý smeruje proti už právoplatnému rozhodnutiu, vykazujúcemu atribúty závažnosti a nezmeniteľnosti (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Z tohto hľadiska dochádza v dovolacom konaní v istom zmysle k stretu dvoch základných práv (resp. ústavných princípov). Ide jednak o právo na spravodlivý súdny proces (tiež v nadväznosti na požiadavku odôvodnenia rozhodnutia súdu v súlade s § 157 ods. 1 a 2 O.s.p.), jednak o zásadu právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 ústavy. Vzhľadom na princíp právnej istoty vyplývajúci z čl. 1 ods. 1 ústavy, ktorý do určitej miery obmedzuje právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, treba rozhodujúce otázky v dovolacom konaní posúdiť aj z pohľadu vzájomného vzťahu oboch týchto ustanovení. Daná procesná situácia musí byť totiž vyriešená z pohľadu oboch dotknutých ústavných článkov tak, aby boli zachované označené ústavné práva (porovnaj I. ÚS 252/05 a aktuálne tiež IV. ÚS 481/2011).

V prejednáwanej veci najvyšší súd nemohol brať na zreteľ len žalobkyňou zdôrazňované právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ale musel dbať o to, aby zachoval ústavnoprávne relevantnú rovnováhu medzi týmto právom a ústavným princípom právnej istoty, ktorý bol vyjadrený právoplatnými rozsudkami súdov nižších stupňov. Dovolací súd pri riešení otázky prípustnosti podaného dovolania nemohol nedať prednosť ústavnému princípu právnej istoty, lebo dovolateľkou namietaný nedostatok odôvodnenia rozhodnutí nevykazoval znaky odňatia možnosti žalobkyne konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovoláním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúwanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Za vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade

nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

3.2. Žalobkyňa namietla, že v konaní jej bola odňatá možnosť pred súdom konať v dôsledku toho, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené, a (podľa jej názoru) je nepreskúmateľné a nepresvedčivé.

Na posúdenie prípustnosti dovolania – aj z aspektov významných v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. – je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07). Na základe uznesenia občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu bol v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „zbierka“) ako judikát R 111/1998 uverejnený rozsudok najvyššieho súdu z 28. augusta 1997 sp. zn. 2 Cdo 5/1997, z ktorého vyplýva, že „konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný“. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je názor zaujatý v uvedenom judikáte naďalej plne opodstatnený aj v prejednávanej veci a dovolací súd ani v danom prípade nemá dôvod odkloniť sa od tohto názoru. Senát najvyššieho súdu, ktorý rozhoduje v tejto veci, pri doterajšom rozhodovaní dosiaľ nikdy (v žiadnej ním prejednávanej veci) nepovažoval uvedený judikát za „prekonaný“ a vždy dôsledne a bezvýnimočne zastával názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladá (len) tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 249/2008, 3 Cdo 290/2009, 3 Cdo 138/2010, 3 Cdo 49/2011, 3 Cdo 165/2011, 3 Cdo 84/2012). Právna kvalifikácia nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu nižšieho stupňa ako dôvodu zakladajúceho (iba) tzv. inú vadu konania pritom vyplýva aj z rozhodnutí ďalších senátov najvyššieho súdu (porovnaj napríklad sp. zn. 1 Cdo 140/2009, 1 Cdo 181/2010, 2 M Cdo 18/2008, 2 Cdo 83/2010, 4 Cdo 310/2009, 5 Cdo 290/2008, 5 Cdo 216/2010, 7 Cdo 52/2011 a 7 Cdo 109/2011).

Správnosť takéhoto nazerania vec preskúmavajúceho senátu najvyššieho súdu na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011,

III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 208/2012, IV. ÚS 90/2013). Dovolací súd osobitne poukazuje na to, že ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Na doloženie aktuálnosti tohto právneho náhľadu na danú problematiku dovolací súd uvádza, že ústavný súd v uznesení z 27. marca 2014 sp. zn. IV. ÚS 196/2014 opätovne zaujal stanovisko k tomu, či prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého uznesenia (ne)zakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., pričom zotrval „na opakovane vyslovenom závere (napr. IV. ÚS 481/2011, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012) o ústavnej udržateľnosti názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“.

3.3. Vzhľadom na to, že senát dovolacieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v tejto veci, sa riadi judikátom R 111/1998, v zásade by nemusel odôvodňovať, prečo sa od neho neodkláňa. So zreteľom na dovoláciu argumentáciu žalobkyne ale napriek tomu uvádza nasledovné:

3.3.1. I keď Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 ods. 1 O.s.p.) a právnou úpravou občianskeho súdneho konania dbá o to, aby rozhodnutie súdu bolo vecne správne a spravodlivé, predsa len nemôže zabezpečiť, že každé konanie bude v plnom rozsahu zodpovedať jeho ustanoveniam a že súdmi bude vždy rozhodnuté iba správne. Možnosť dosiahnutia nápravy nesprávností, ku ktorým môže v praxi dôjsť, vytvára Občiansky súdny poriadok systémom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov (odvolanie, návrh na obnovu konania, dovolanie, mimoriadne dovolanie).

Nesprávnosťou rozhodnutia – finálneho produktu občianskeho súdneho konania je aj jeho nepreskúmateľnosť (resp. žalobkyňou tvrdená „nepresvedčivosť“ alebo rovnako namietaná „arbitrárnosť“). Pokiaľ sa súd dopustí tejto nesprávnosti a svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodní, neodníma tým účastníkovi konania možnosť realizovať jeho procesné

oprávnenia. Účastník prvostupňového konania, ktorý nie je spokojný s rozhodnutím súdu prvého stupňa, nestotožňuje sa s jeho skutkovými zisteniami a ich právnym posúdením alebo v odôvodnení rozhodnutie nenachádza odpovede na tie otázky, posúdenie a vyriešenie ktorých považoval zo svojho pohľadu za rozhodujúce, má pri splnení ďalších predpokladov uvedených v zákone zachované procesné oprávnenie napadnúť prvostupňové rozhodnutie odvolaním; v odvolaní môže namietať napríklad to, že v konaní pred súdom prvého stupňa došlo k inej vade, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z neúplne zisteného skutkového stavu alebo z nesprávnych (vrátane neúplných) skutkových zistení (§ 205 ods. 2 písm. c/ a d/ O.s.p.), alebo že toto rozhodnutie vychádza z nesprávneho (aj neúplného alebo právnou problematiku celkom nevystihujúceho alebo nevyčerpávajúceho) právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p.). Aj účastník odvolacieho konania má v prípade, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné alebo arbitrárne, zachované procesné oprávnenie poukazovať na tieto nedostatky rozhodnutia a domáhať sa nápravy; účastník konania môže za podmienok stanovených v zákone podať dovolanie (§ 240 ods. 1 O.s.p.). Občiansky súdny poriadok mu nebráni v dovolaní namietať všetky nesprávnosti postupu, rozhodovania a rozhodnutia odvolacieho súdu; ničím neobmedzuje jeho možnosť argumentovať aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je náležité odôvodnené, dôvody rozhodnutia nie sú dostatočne vysvetlené alebo sú vyjadrené nezrozumiteľne, prípadne sú neúplné, nepresvedčivé alebo nepodložené priebehom a výsledkami konania. Na druhej strane Občiansky súdny poriadok právnou úpravou dovolania a dovolacieho konania nezaručuje, že každé podané dovolanie bude vždy prípustné a že dovolateľ bude v konaní pred najvyšším súdom úspešný. V dovolacom konaní totiž argumentácia dovolateľa takéhoto obsahu a takejto povahy naráža na Občianskym súdnym poriadkom stanovené obmedzenia práva na súdnu ochranu, ktoré vyplývajú z právnej úpravy prípustnosti dovolania (§ 236 a nasl. O.s.p.). Rámec, ktorý je vymedzený týmito obmedzeniami, nesmie dovolací súd prekročiť.

Ak mimoriadny opravný súd „koná a rozhoduje napriek tomu, že neboli splnené zákonom ustanovené predpoklady prípustnosti na jeho postup v opravnom konaní (čl. 46 ods. 4 ústavy a čl. 51 ods. 1 ústavy) a prelomí právoplatnosť napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa, porušuje základné právo na súdnu ochranu toho účastníka, ktorý sa po rozhodnutí opravného súdu v takom prípade dostáva do nepriaznivejšej pozície, než v ktorej bol pred takým rozhodnutím opravného súdu. Porušenie princípov spravodlivého

procesu spočíva preto v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa“ (II. ÚS 172/03).

3.3.2. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 vymenúva znaky tých rozsudkov odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie procesne prípustné. Z právnej úpravy obsahnutej v danom ustanovení je zrejmé, že zákonodarca v nej – zohľadňujúc mimoriadny charakter dovolania a možné dôsledky zrušenia rozhodnutia dovolacím súdom – vyjadril na jednej strane vôľu, aby určité rozsudky (výnimočne) napriek tomu, že už nadobudli právoplatnosť, mohli byť predmetom preskúmania v dovolacom konaní (vid' napríklad § 238 ods. 1 až 3 O.s.p.). Na druhej strane tým ale zároveň vyjadril vôľu, aby iné rozsudky (než sú ním výslovne uvedené) nemohli byť predmetom preskúmania v dovolacom konaní.

V preskúmvanej veci je dovolaním napadnutý potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu. Občiansky súdny poriadok v § 238 ods. 3 z možnosti dovolacieho prieskumu vylučuje taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nemá znaky uvedené v tomto ustanovení. Keďže zákonodarca v tomto ustanovení vyjadril zámer, aby potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu neuvedený v § 238 ods. 3 O.s.p. nebolo možné podrobiť dovolaciemu prieskumu (i keby prípadne spočíval na nesprávnej aplikácii alebo interpretácii zákona), bolo by nielen nelogické a v rozpore s výnimočnou povahou dovolania, ale aj z materiálneho hľadiska neakceptovateľné, pokiaľ by právnou úpravou obsahnutou v § 237 písm. f) O.s.p. vyjadril zároveň („súbežnú“) vôľu zabezpečiť účastníkovi konania možnosť dovolacieho prieskumu v prípade potvrdzujúceho rozsudku odvolacieho súdu neuvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p., ktorý možno (azda aj alebo pravdepodobne) spočíva na úplne správnych záveroch, o ich správnosti sa ale nedá celkom presvedčiť a v dovolacom konaní ju nemožno do všetkých detailov preveriť, lebo odvolací súd svoje závery v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku nevyjadril spôsobom absolútne jasným, určitým, presvedčivým alebo relevantnú problematiku plne vyčerpávajúcim.

3.3.3. Základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte narušiteľné len mimoriadne a výnimočne.

Úspešné uplatnenie tohto mimoriadneho opravného prostriedku dovolateľom je podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že dovolanie je procesne prípustné a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento opravný prostriedok je aj opodstatnený. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia a konania, v ktorom bolo vydané; pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok odmietnuť bez toho, aby sa zaoberal správnosťou napadnutého rozhodnutia.

Pre opačný prístup dovolacieho súdu – (primárne) posúdenie rozhodnutia z hľadiska úplnosti alebo správnosti skutkových a právnych záverov a tiež výstižnosti ich vyjadrenia alebo precíznosti odôvodnenia a až z výsledku tohto posúdenia vyplývajúce následné (sekundárne) vyvodenie záveru o prípustnosti dovolania – nedáva Občiansky súdny poriadok – v tom znení, ktoré je platné a účinné v čase rozhodovania o dovolaní žalobkyne – podklad v žiadnom z jeho ustanovení.

3.3.4. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania vymedzuje Občiansky súdny poriadok jednak objektívnymi znakmi rozsudku (§ 238 O.s.p.) alebo uznesenia (§ 239 O.s.p.) odvolacieho súdu, jednak objektívnym zadefinovaním najzávažnejších procesných väd konania súdov nižších stupňov (§ 237 O.s.p.). Účelom takéhoto (objektívneho) vymedzenia je bezpochyby zvýšiť predvídateľnosť súdneho rozhodovania a vylúčiť alebo aspoň minimalizovať subjektívny prvok pri posudzovaní prípustnosti dovolania.

Záver súdu, že napadnuté rozhodnutie súdu nižšieho stupňa je (ne)preskúmateľné, závisí vždy nielen od toho, či a ako je toto rozhodnutie odôvodnené súdom, ktorý ho vydal, ale aj od toho, aké všeobecné predstavy o riadnom odôvodnení rozhodnutia má (opravný) súd vyššieho stupňa a ako sa tieto jeho predstavy stotožňujú s individuálnym odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V praxi sa pri tom môže zo strany súdu vyššieho stupňa vyskytnúť rozpätie od prehnanej prístnosti (rigoróznosti) cez náležitý prístup až k neopodstatnenej zhovievavosti (benevolencii).

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nemohlo byť zámerom zákonodarcu, aby riešenie tak zásadnej otázky, ktorá je z hľadiska rešpektovania princípu právnej istoty osobitne významná (otázky, či dovolanie prípustné je alebo nie je, a či teda výnimočne možno prelomiť právoplatnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia), bolo determinované tým, s akým stupňom prísnosti dovolací súd pristupuje k posúdeniu, či odôvodnenie napadnutého rozhodnutia dostatočne jasne, zrozumiteľne a presvedčivo vysvetľuje skutkovú a právnu podstatu veci.

3.3.5. V danom prípade sa údajného nedostatočného odôvodnenia, resp. údajnej nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu týka aj námietka žalobkyne, že odvolací súd sa nevysporiadal a/ „s detailným právnym interpretačným rozborom, prečo nárok nemá byť premlčaný“, b/ že vznesenie námietky premlčania žalovanou sa prieči dobrým mravom (k námietkam a/ a b/ viď tiež ďalej bod 5. tohto uznesenia), c/„s návrhom žalobkyne, aby v prípade vydania potvrdzujúceho rozsudku pripustil dovolanie z dôvodu právnej otázky zásadného významu“.

K naostatok uvedenej námietke (viď vyššie c/) dovolací súd uvádza, že najvyšší súd už vo viacerých prípadoch uviedol, že oprávnenie založiť prípustnosť dovolania proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, proti ktorému by inak dovolanie nebolo prípustné, zveruje ustanovenie § 238 ods. 3 O.s.p. výlučne odvolaciemu súdu. Posúdiť, či ide o riešenie právnej otázky zásadného významu, prislúcha výlučne odvolaciemu súdu. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu už dávnejšie zaujala vo vzťahu k potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu záver, že ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku prípustnosť dovolania nevysloví, dovolací súd nie je oprávnený skúmať, či ide o vec zásadného právneho významu (porovnaj tiež R 38/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 16/2001, 3 Cdo 215/2007, 3 Cdo 254/2007, 3 Cdo 225/2009, 3 Cdo 20/2011).

Dovolací súd bez toho, aby sa vyjadroval k tomu, či právna otázka, ktorej sa predmetná námietka žalobkyne týkala, (ne)opodstatňovala vyslovenie prípustnosti dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p., zdôrazňuje, že možnosť odvolacieho súdu vysloviť prípustnosť dovolania proti svojmu rozhodnutiu (§ 238 ods. 3 písm. a/ O.s.p.) nie je závislá na návrhu účastníka. Ak účastník konania návrh na vyslovenie prípustnosti dovolania podá, odvolací súd ho nie je povinný akceptovať. Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania nepriznáva „procesné oprávnenie domôcť sa vyslovenia prípustnosti dovolania“. Ak odvolací

súd nevyhoví účastníkovi a nevysloví prípustnosť dovolania, nedochádza k odňatiu žiadneho procesného oprávnenia účastníka, a teda ani k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď obdobne uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 296/2012 a 3 Cdo 94/2014).

Aj ústavný súd zastáva názor, v zmysle ktorého „zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva povinnosť odvolacieho súdu vyhovieť požiadavke účastníka konania na pripustenie mimoriadneho opravného prostriedku proti jeho rozhodnutiu z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Posúdenie prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku z uvedeného dôvodu je na úvahe odvolacieho súdu, pričom táto úvaha nemusí byť zdôvodnená“ (porovnaj II. ÚS 348/08).

4. Dovolanie spolu s prílohami obsahuje aj argumentáciu, ktorá naznačuje, že sudy nemali pre rozhodnutie dostatok úplných a správnych skutkových podkladov. Dovolací súd preto uvádza, že neúplnosť skutkových zistení alebo nesprávnosť skutkových záverov sa v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu nepovažuje za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle § 237 f/ O.s.p. (viď viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012). Pre úplnosť treba dodať, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O.s.p.), a nie účastníkov konania. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky účastníkom navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo týmto postupom súd neodňal účastníkovi možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999). Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (viď tiež napríklad uznesenia najvyššieho súdu z 28. februára 2011 sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a z 31. marca 2011 sp. zn. 2 Cdo 29/2011).

5. Žalobkyňa namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), a to predovšetkým v otázke účinkov žalovanou

vznesenej námietky premlčania, ďalej samotnej premlčacej doby, jej začiatku a plynutia a tiež rozporu vznesenej námietky premlčania s dobrými mravmi.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie vecí je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie vecí ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. Keďže žalobkyňa uvedený dovolací dôvod uplatnila v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnuté rozhodnutie posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

6. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobkyne nevyplýva z § 238 O.s.p., nepreukázala sa opodstatnenosť argumentácie žalobkyne o dôvode zakladajúcom prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné vady vymenované v § 237 O.s.p., odmietol najvyšší súd dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) bez toho, aby skúmal vecnú správnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

7. V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyni, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešnej účastníčke dovolacieho konania priznal dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania (§ 142 ods. 1 O.s.p. v spojení § 243b ods. 5 O.s.p.) spočívajúcu v odmene advokátskej kancelárii za 1 úkon právnej služby, a to vypracovanie vyjadrenia žalovanej k dovolaniu žalobkyne [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tieto úkony právnej služby určil dovolací súd podľa § 10 ods. 1 vyhlášky vo výške 370,14 €, čo s náhradou výdavkov za miestne

telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 16 ods. 3 vyhlášky (7,81 €)] a daňou z pridanej hodnoty [§ 18 ods. 3 vyhlášky (75,59 €)] predstavuje spolu 453,54 €. Pokiaľ žalovaná, zastúpená tou istou advokátskou kanceláriou už v konaní na súdoch nižších stupňov, požadovala náhradu trov dovolacieho konania aj za prevzatie a prípravu vecí (§ 14 ods. 1 písm. a/ vyhlášky), dovolací súd postupoval v súlade so zaužívanou praxou najvyššieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 145/2010, 3 Cdo 339/2013, 5 Cdo 51/2009) a žalovanej náhradu trov za tento úkon nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 3. júla 2014

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková